

Prov i historia vecka 8 2026

OBS! Du har detta dokument i Classroom också.

Nedan en beskrivning av vad provet kommer att handla om.

Tidsperiod:

Tiden: 1800-1920. Vi är inte klara med första världskriget och tidsperioden i och med provet utan vi kommer bland annat att studera första världskrigets konsekvenser djupare efter sportlovet.

Händelser och skeenden i fokus:

- **Gustavianska tiden:** Sverige och Norden i skiftet mellan 1700- och 1800-tal. Hur förändrades Sveriges och Nordens gränser? Från envælde till en kungamakt under lagen i och med statskuppen 1809. Från religiös konformism mot större religionsfrihet. OBS! Ingen skrivfråga handlar om den Gustavianska tiden.

s. 194-197.

- **Industrialisering:** Grundläggande orsaker och konsekvenser av den industriella revolutionen. Hur faktorer som arbetskraft, kapital och råvaror var centrala för den industriella revolutionen. Varifrån kom arbetskraften? kapitalet? råvarorna? (Här har vi främst tittat på strukturella faktorer för att förklara Storbritanniens industrialisering).

Att läsa: s. 181-187, 224-228.

- **De politiska ideologierna:** Världen förändras under senmodern tid i snabb takt och nya politiska ideologier föds och formuleras. De ideologier vi ska förstå och analysera är: liberalism, konservatism, socialism och nationalism.

Att läsa: s. 209-223.

- **Imperialismen:** orsaker och konsekvenser. Exempel på viktiga begrepp, händelser och personer: aktör, perspektiv, socialdarwinism, mission, råvaror, koloni, kapplöpningen om Afrika, The White man's burden, gummiterrorn, exportmarknad, Leopold II, Henry Morton Stanley, Ota Benga, Victoria I, Berlinkonferensen, Sepoyupproret. Om vi ska förklara imperialismen under tidsperioden: Vilka var aktörerna som drev på?

Att läsa: s. 254-261.

- **Första världskriget:** bakgrund, orsaker, förlopp och konsekvenser. Exempel på viktiga begrepp, händelser och personer: Skotten i Sarajevo, svarta veckan, centralmakterna, ententen, västfronten, östfronten, hemmafronten, Vilhelm II, Sophie och Franz Ferdinand, Gavrilo Princip, skyttegrav, Versaillesfreden.

Att läsa: s. 262-269

Skrivfrågor på provet

På provet kan man totalt få 50 poäng varav 10 från de två skrivfrågorna.

1. En skrivfråga kommer att handla om historiebruk (precis som på tidigare prov). Exempelvis har statyer av hjältar från imperialismens tid blivit ifrågasatta. På förra provet fick ni antingen diskutera Robespierrepriset eller Te-party-rörelsen i USA. Frågan utgår alltså från industrialisering, imperialism, ideologierna eller första världskriget. (Max 4 poäng)
2. I den stora skrivfrågan ska ni diskutera imperialism eller första världskriget utifrån två perspektiv: aktör och struktur. (Max 10 poäng)
 - a. Analysera orsakerna till imperialismen/första världskriget under senmodern tid ur ett **aktörsperspektiv** (t.ex. vilken roll Victoria I, Leopold II, Gavrilo Princip eller enskilda organisationer spelade).
 - b. Analysera orsakerna till imperialismen/första världskriget under senmodern tid ur ett **strukturellt perspektiv** som till exempel ny teknik och sociala förändringar.
 - c. Avsluta med en slutsats, vilket perspektiv väger tyngst för att förklara imperialismen, enligt din bedömning.

Bedömning av den stora skrivfrågan

6 poäng = Alla delfrågor (1-3) är besvarade på ett rimligt sätt. **2-3** historiska aktörer och **3-4** strukturella faktorer diskuteras i svaret. Resonemangen är **genomgående** förklarande och underbyggda med väl valda historiska exempel. Resonemangen är **nyanserade** och visar också exempelvis historiens komplexitet. Svaret är tydligt **strukturerat** och resonemangen har en **röd tråd**. **Begreppen** aktör och struktur används (direkt/indirekt) på ett sätt som förtydligar resonemangen.

4 poäng = Alla delfrågor (1-3) är besvarade på ett rimligt sätt. Det som skiljer från ovan är att resonemangen exempelvis innehåller felaktigheter eller saknar nyansering.

2 poäng = Minst en av delfrågorna är besvarade på ett rimligt sätt. Ett av resonemangen är **underbyggt** med ett par korrekta historiska exempel. Något av **begreppen** aktör/struktur används på ett relevant och rimligt sätt.